

DE NOORD-BRABANDER,

Staats- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS
Voor de Stad. f 12.
Franco per post. n 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATII.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel.
halve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DE DEBATTEN

TER GELEGENHEID VAN HET ADRES DER HEEREN

Carp c. s.

Gemeld adres is dan eindelijk na twee dagen beraadslaging ter griffie gedeponereerd, en een afschrift daarvan naar den minister van buitenlandsche zaken verzonden.

Wij hebben in onze kamer nooit personen verwonderlijker standpunt zien kiezen; noch ook daar ooit zaken meer zien verwarren; hoezeer zij met elkander geene betrekking hadden, of liever zeer onderscheiden waren, en onderscheiden behoorden te worden.

De commissie in wier handen het adres gesteld was, stelde voor, het adres ter griffie te deponeren, en een afschrift naar den minister van buitenlandsche zaken te verzenden. Dit laatste gedeelte van het voorstel mag als eene belangrijke gebeurtenis in de notulen der kamer worden opgeteekend. Vroeger was het verzenden van afschriften der petitiën wel eens door een of ander lid der kamer voorgesteld geworden; nooit nog was zulk voorstel door eene commissie der verzoekschriften ten berde gebracht. Integendeel, werd dusdanig voorstel door eenig vrijzinnig lid der kamer geopperd? dan werd hetzelfde doorgaans door de leden der commissie bestreden, en het kreeg altijd bij het ter stemming overgaan eene gewisse nederlaag. Niets werd ten dien einde van de zijde der ministerieelen gespaard.

Dit voorstel der commissie mag dus wel eens gebeurtenis, een merkwaardig verschijnsel in de debatten der kamer genoemd worden; maar wat nog meer verwondering verdient, is, dat zulk een nieuwe, gewichtige, tot dusverre altijd bestreden maatregel, door de ministers en ministerieelen eenparig verdedigd, en door sommige leden der oppositie bestreden is: zulks evenwel uit verschillende oorzaken.

Voor allen was het een natuurlijk gevolg van het van weerszijden gekozen standpunt. De ministers in een en hetzelfde tractaat te zamen getrokken hebbende, wat de kamers liever niet hadden beoordeeld, hebben zich laten verleiden voor het voorstel der commissie te pleiten, zoodra dat voorstel door den heer LUZAC, bestreden werd, op grond, dat de kamer niet bevoegd was het tractaat, waarop het betrekking had, in beraadslaging te nemen. In hunnen blakenden ijver

om het tractaat door de kamer te doen behandelen, hebben zij het voorstel der commissie, met de bevoegdheid der kamer verwarrende en als één beschouwende, met kracht verdedigd, om het andere te winnen.

Ook dezelfde verwarring van denkbeelden was oorzaak, dat de heer LUZAC, en eenige anderen met hem, het voorstel, dat hij anders alzins zoude hebben beëamd, nu met al de kracht van zijn talent bestreed. De heer LUZAC heeft de vraag op een terrein gebracht, dat eigenlijk toen nog niet ter sprake had behooren gebracht te worden.

Immers het ter griffie deponeren van het adres préjudiceerde in niets de vraag, of de kamer al dan niet bevoegd was, tot het in beraadslaging nemen van het adres der Amsterdamsche handelaren. Zulks was te regt door verscheidene leden der kamer aangemerkt. Het tractaat was aanhangig bij de kamer; dit was voldoende, om aan het adres al die notitie te nemen, welke het gewigt der zaak vereischte; of de kamer het tractaat beoordeelen mogt, was eene andere vraag, die met de eerste niet in zulk noodzakelijk verband stond, dat de eerste door de laatste moest beslist worden.

Dit is evenwel niet het eenige punt, waarin men zich, bij gebrek van zich de zaak duidelijk voorstellen, verward heeft. Er is veel gesproken over de prerogatiëven der kroon; en naar het ons voorkomt minder juist, dan men van mannen van doorzigt, als een van DAM VAN YSSELT en anderen verwachten kon.

Onder de prerogatiëven der kroon telt de grondwet het regt van verbonden en verdragen te sluiten; zij stelt slechts éene uitzondering. Het is daaruit duidelijk, dat de kamer het zich buiten het geval, bij die uitzondering bepaalt, niet aanmatigen kan, dezelve in beraadslaging te nemen. Maar zou daarom de koning, in het belang des lands, den raad, de opinie der kamer over een of ander gesloten of te sluiten tractaat niet mogen inwinnen? Waarom niet? Wij zien daarvoor geene rede. Het eenige wat er tegen zoude zijn, is, dat de kamer niet grondwettig verplicht is, haar advies te uiten.

Het komt ons dus voor, dat zelfs in het geval, dat het huidige tractaat niet tot de bevoegdheid der kamer behoorde, er evenwel geen gewetensbezwaar in kon gelegen zijn, indien de kamer het tractaat onderzocht. Want zulks zoude niet zijn, een

inrupeeren van de prerogatiëven der kroon; het zoude slechts eene voorlichting wezen, welke de koning zelf, in de uitoefening van een zijner regten had aangevraagd. -- Of sluit het regt, dat de grondwet den koning toekent, van tractaten aan te gaan, daardoor reeds het verbot uit, om het oordeel der wetgevende magt deswegens in te winnen, zoo het de koning noodig oordeelt? Waar staat zulks te lezen? -- Zeker zoude, buiten de bij de grondwet gestelde uitzondering, het advies der kamer den koning niet binden; maar volgt daaruit, dat de koning het advies niet vragen, de kamer hetzelve niet geven mag? Dit zien wij niet.

Men heeft in de debatten der kamer de bevoegdheid der staten-generaal, om eene wetgevende stem uit te brengen over tractaten, niet onderscheiden van het advies, dat de kamer, daartoe door den koning uitgenoodigd, zoude kunnen geven. Men heeft ook deze twee denkbeelden verward, en van daar soms in de lucht geschermd.

Wat het eigenlijke punt van discussie aangaat, waarover de langdurige debatten gelopen hebben, hetzelve naamste bewijs tegen de bevoegdheid der kamer was daaruit ontleend, dat deze eene uitzondering was, welke alleen plaats had, byaldien er in tijd van vrede grondgebied werd afgestaan of verruild. Daarom, zeide men, moest het onderzoek der kamer zich ook alleen tot het grondgebied bepalen.

Van dit bewijs gaat reeds daarin mank, dat hoewel de uitzondering *strictae interpretationis* zijn moet, dezelve echter niet nauwer mag genomen worden, dan de duidelijke letter den grondwet gedoogt. In het onderhavige geval gedoogt zij niet de beleelde uitlegging, de letter is duidelijk.

Jammer is het, dat de kamer de vraag der bevoegdheid niet beslist heeft. Twee dagen heeft zij zich met het onderwerp bezig gehouden, zonder dat bij het eindigen der debatten, het hoofdpunt der beraadslaging in onvraag gebracht is. Het is een gevolg geweest der verwarring van denkbeelden; maar het is daarom niet minder te betreuren, dat men twee volle dagen gestreden heeft, zonder tot een resultaat te komen. De vraag is zelfs door den president niet gesteld geworden.

Intusschen de kamer heeft toch altijd een ander gewichtig resultaat opgeleverd, dat namelijk bij eene overgrootte meerderheid

van stemmen het adres der koophandelaars is verzonden naar den minister van buitenlandsche zaken. Dit is een antecédent dat later meermalen gelegenheid geven zal tot andere verzendingen, wat tot duverre door het ministerie altijd met ernst geweerd was.

TURKIJE

Volgens den Oostenrijkschen *Beobachter* had de post uit Konstantinopel van 4 Januarij geene nieuwstijdingen van belang aangebragt.

Te Salonika had den 19 December een hevige brand gewoed en eene schade veroorzaakt, die door Smyrnasche dagbladen op meer dan twee millioen (turksche) piasters begroot werd.

Uit Syrië had men berigten tot 14 December, volgens welke de drusen zich geheel onderworpen hadden en de rust in den Libanon hersteld was. De tijding van het door de Porte genomen besluit tot regeling van het Syrische vraagstuk was den 12 te Beyrut aangekomen, en wordt gezegd aldaar een gunstigen indruk te hebben gemaakt.

DUITSCHLAND

BERLIJN 21 Jan. Er wordt thans veel gesproken van twee wetsontwerpen, welke op dit oogenblik bij den Raad van State aangehangig zijn, namelijk dat betreffende de drukpers en dat betreffende de echtscheidingen. Het eerste zal verlichtende maatregelen voor de drukpers verordenen, terwijl het andere de echtscheidingen verzwaren en echtbreuk met strenge straffen bedreigen zal.

Sedert eenige weken hebben alhier stoute diefstallen en beroovingen van personen, gepaard met grove mishandelingen, op eene schrik-inboezemende wijze plaats gehad. Daarenboven zijn de gevangnissen en de huizen van detentie bereids overvol. Vele der op diefstal en inbraak betrapte personen waren goed en dikwijls sierlijk gekleed. Zoo werden op de concerten van Liszt en Dohler, waar slechts een hooge entree-prijs toegang verleende, onderscheidene personen van horlogien, beuzen en brieven-tassen beroofd.

VAN DE HARZ, 10 Jan. Een hartverscheurend voorval, hetwelk de bewoners van ons gansche vorstendom in verslagenheid heeft gestort, heeft onlangs plaats gehad. Een afgedankte fabriek-arbeider, vader van vele kinderen, een armoedig man, die geen brood in huis had, maar als geweermaaker goed met dit wapen wist om te gaan, en voor wiens woonplaats in het bosch de wilde zwijnen even als de tamme in de weide loopen, neemt op zekeren dag zijne buks op en snelt het bosch in, om voor zijn hongerig gezin een zwijn te schieten. Plotseling treedt hem op 20 schreden een jager of boschwachter tegen, die hem beveelt stil te staan; de man echter keert zich om en zet het op een loopen; de jager legt op hem aan en schiet hem door den rug, derwijze, dat hij op den grond nederstort. De jager begeeft zich naar de houthakkers diep in het bosch en keert eerst na eenige uren terug. Daar ligt de doorschoten huisvader bij snerpande koude in de sneeuw. De houthakkers vervaardigen uit boomtakken eene draagbaar en op dezelve wordt de ongelukkige gedurende den nacht naar de twee uren van daar gelegen woonplaats des jagers vervoerd, waar hem eene legerstede in de gevangenis wordt gegeven. De geneesheeren worden gehaald, zij onderzoeken de wonde en bevinden dat dezelve van achteren is ontvangen. Dit erkent de jager ook en loofteet zulks geenszins. Vier jaren geleden zou de jager, volgens onze wetten, als een moordenaar ter dood zijn veroordeeld, doch krachtens de met goedkeuring der landsvertegenwoordigers in 1840 vastgestelde jagt-verordening, heeft de jager het recht om de wild-dief, wanneer hij ontvlugt en op den aanroep des jagers niet stilstaat, overhoop te schieten. Wat doet nu het departement der jagt te Hannover? Gisteren heeft de jager de zilveren ere-medaille voor zijne roemrijke daad bekomen, tegens met een loffelijk getuigschrift ter verdere aanmoediging,

alsmede eene traktements-vermeerdering van vijftig Thaler's jaars. Hoe nauwgezet is daarentegen de wet bij noodweer; wee u, wanneer gij des nachts een binnengedrongen dief in uwe woning doodschiet en niet kunt bewijzen, dat zulks onvermijdelijk noodwendig was voor uw zelfbehoud. Een wild-dief is trouwens gansch iets anders. (R. Z.)

ENGLAND

LONDEN 25 Januarij. Tot algemeen leedwezen verneemt men, dat de toestand van den heer Drummond zoo zeer is verergerd, dat er nauwelijks eenige hoop op zijn behoud overblijft. Er hadden zich tot twee malen toe ontstekingen en ook andere ongunstige verschijnselen opgedaan.

Nopens den moordenaar M'Naughten verneemt men, dat hij de uiterste onverschilligheid aan den dag legt; nochtans scheen hij gisteren meer tot nadenken over zijnen toestand te komen. Men heeft wegens zijne vorige betrekkingen opgespoord, dat hij vroeger in Glasgow op eene eerlijke wijze den kost als draaijer had verdiend; dat hij laatstelijk gedurende geruimen tijd zijnen arbeid had opgegeven, later bewoerd hobbende, dat hij naar Frankrijk was geweest. Hij is slechts 20 jaren oud. Het schijnt, dat hij de pistolen waarmede hij de misdaad volvoerd heeft, eerst onlangs gekocht heeft. Men schijnt het er minder dan vroeger voor te houden, dat M'Naughten krankzinnig is. Men heeft 750 p. st. bij hem gevonden, zijnde de opbrengst van den verkoop der huizen, die hij van zijnen voor een jaar gestorven vader in Glasgow had geërfd.

Ware het niet om den aanslag tegen Sir R. Peel's secretaris, men zou niet veel gewigt gehecht hebben aan het voorval, den Hertog van Wellington overkomen. Een knaap liep hem namelijk, zoo hij zegt bij ongeluk, op straat zoo onzacht tegen het lijf, dat de hertog bijkans ter aarde was getuimeld. De knaap heeft drie uren in de gevangenis doorgebracht.

LONDEN 26 Januarij. De heer Drummond is gisteren morgen ten gevolge zijner bekwame wonden overleden.

SPANJE

De tijdingen uit Madrid loopen tot den 19 Jan., zij bevatten weinig nieuws. Al het belang vereenigt zich op de verkiezingen. Tot nu toe vindt men in de tijdingen, die uit de provincien komen, niets dat eenige ongerustheid baart. *El Spectador*, verheft zich met nadruk tegen de staatkunde van het Fransch gouvernement, dat zich veroorlooft de Markiezen-eilanden in bezit te nemen, die Spanje toebehooren. Dit blad noemt zulks eene daad van overweldiging, en zet het Spaansch gouvernement aan, om tegen deze in bezitneming te protesteren. Men verzekert dat het de Engelschen niet genoeg is, hunne katoenen in Spanje in te voeren, zij doen nieuwe vorderingen; zij vragen thans voor de inkomst van hunne kabeljauw, onder de Engelsche vlag, eene aanzienlijke vermindering der regten. De aankomst van den generaal Chacon te Madrid, die het vertrouwen van den regent geniet, geeft aanleiding tot velerhande gissingen.

Op den oogenblik ontvangen wij tijdingen uit Madrid van den 20 en 21 Januarij, langs eenen buitengewonen weg. Zij bevatten weinig belangrijks. Er bestaat sprake eener organisatie van den Raad van State. De Kabinet-verandering is zeer twijfelachtig. De uitslag der verkiezingen is zulks niet minder. Wat het handels-tractaat met Engeland aangaat, dit zal niet met ernst behandeld worden, voor in de aanstaande zitting.

Men spreekt nog altijd van de op handen zijnde sluiting van een handels- en see-tractaat tusschen Engeland en Spanje, en men herhaalt, hetgeen men reeds duizendmalen over de zoogenoemde additioenele en geheime artikelen gezegd heeft, die het tractaat zouden kunnen doen voortduren of eindigen, naar goedvinden der contracterende partijen. Zulke geruchten kunnen tegenover de officiële logenstraffingen van het gouvernement niet blijven bestaan. Daarenboven weet iedereen, dat geen ministerie in

deze kwestien een besluit zou willen nemen, zonder de vertegenwoordigers der natie te raadplegen.

Men heeft dus alle redenen te gelooven, dat ten dezen opzichte, niets zal geschieden voor de opening der cortes: en men heeft nog allen tijd tot overweging.

PORTUGAL

Eene telegrafische dépêche uit Lissabon ontvangen, houdt in, dat het adres van de Kamer der vertegenwoordigers in antwoord op de troonrede, zonder discussie met 69 tegen 21 stemmen is aangenomen.

Dit bevestigt, dat het Portugeesch ministerie verzekerd is van eene groote meerderheid in de cortes.

FRANKRIJK

PARIJS 25 Januarij. De kamer der Pairs heeft heden haar adresontwerp in antwoord op de troonrede aangenomen. Het resultaat der stemming was 117 witte tegen 33 zwarte ballen. De debatten die de stemming zijn voorafgegaan waren niet van groot belang. De heeren Beugnot, Ferrier en Ch. Dupin hebben eenige aanmerkingen gemaakt, op de handelstractaten in het algemeen, en de tolvereeniging met België in het bijzonder. De redevoeringen dezer drie redenaars zijn met eene gelatenheid gemengd met ongeduld aangehoord. Men kan aan den geheelen toestand der kamers zien, dat zij in elke discussie over dit onderwerp kort wilde zijn. De bekwaamste mannen hebben geweigerd over deze paragraaf van het adres het woord te voeren. De heer d'Argout zelf heeft stil gezwegen, hij die gewoonlyk zoo goed de gelegenheid wist waar te nemen, om deze redevoeringen vol daadaaken en cijfers te maken.

Aan den markies d'Audifret heeft het financiële vraagstuk, de thema van zijne jaarlijkse redevoering verschaft.

De heer de Boissy heeft naar zijne gewoonte herhaalde malen het woord gevoerd.

PARIJS 26 Januarij. De groote deputatie, belast met Z. M. het adres van de kamer der Pairs aan te bieden, bestaat uit de Heeren Odier, Germain, d'Haussonville, Bérenger (der Drôme), Ross, de Markies de Turgot, de Markies de La Moignon, Merilhou, Gauthier, Aubernon, Etienne, de graaf van Ham, Fréteau de Pény, de graaf de la Riboussière, Persil, de admiraals Rosamel, de markies de Boissy, Villiers du Tirage, de la Rocardie, Montesquiou-Fézensac.

PARIJS 27 Januarij. Gisteravond ten negen ure is de hooge deputatie van de kamer der Pairs, belast met het adres ten antwoord op de troonrede aan den koning over te brengen, door Z. M. ontvangen. Een groot aantal Pairs hadden zich bij de deputatie gevoegd. De baron Pasquier, kanselier van Frankrijk, president der kamer, heeft het adres voorgelezen, ziehier het antwoord van den koning:

» Mijne Heeren de Pairs!
» Ik ben diep getroffen door de wenschen, welke gij voor mij doet. Na den slag, die mij getroffen heeft, kon er geene troost voor mij zijn dan die algemeene rouw en die overeenstemming van alle gevoelens om in mijne smart te deelen en de toekomst van Frankrijk te verzekeren. Door de vereeniging van alle staatsmagten, door het vertrouwen waarmede gij mij omringt, door de oprechte en opgehelderde medewerking, welke gij mij hebt verleend, hebben onze instellingen de voltooiing erlangt, welke zij noodig hadden, en hebben wij het doel onzer onderlinge pogingen, de handhaving der orde van binnen en des vredes van buiten, bereikt. Het is mij aangenaam u te herhalen hoezeer gij nieuwe aanspraak op mijne erkentelijkheid en op die van Frankrijk hebt verkregen.

-- De discussie over het adresontwerp is heden in de Kamer der gedeputeerden begonnen. De heer Gustaaf de Beaumont heeft het eerst tegen het ontwerp gesproken. Hij heeft het ministerie beschuldigd den moed niet gehad te hebben, om een tractaat met België te sluiten, van zich door de eischen der industriëlen te laten beheerschen; hij heeft het belang van allen aan het belang van eenigen opgeofferd; het belang van Frankrijk is om deszelfs verbond met België te houden; en, België kan

riet blijven gelijk het is. De redenaar heeft vervolgens over het recht van onderzoek gehandeld. De heer de Carné heeft het ontwerp ondersteund.

— PARIJS 28 Januarij. De Kamer der Gedeputeerden gaat steeds voort met de discussie over het wetsontwerp. Thans heeft de heer de la Roche-Jacquelin tegen en de heer Gasparin voor het ontwerp gesproken; bij het vertrek der post was deze laatste redenaar nog op de tribune.

— De commissie belast met de verschillende macht-telegrafen te onderzoeken, is laatstleden woensdag op het ministerie van buitenlandsche zaken vergaderd geweest. De heer Morris, directeur te Calais, thans de dienst van Parijs naar Thour waarnemende, was geroepen om over de geheele linie eene proefneming te doen, die tot heden slechts tusschen eenige posten had kunnen plaats hebben. Ten zes ure waren de vuren over de geheele linie aangestoken, en eenige minuten daarna, bragt de directeur van Tours eene officieële dépêche over, welke hij uit Perpignan ontvangen had; de overbrenging der seinen heeft twaalf negen ure geduurd.

— Men leest in het *Journal des Débats*:
» De redenaars die in de Kamer der Pairs het woord gehad hebben, hebben zich voor het grootste gedeelte tegen het ontwerp der tolvereniging van Frankrijk en België verklaard. Wij zullen ten dezen opzichte slechts twee korte opmerkingen maken. De eerste is dat het vraagstuk naar ons inzien alleen uit een industrieel oogpunt beschouwd is. Er is toch meer in gelegen dan eene verandering van tarieven. In den tijd waarin wij leven, zijn de oorlog en de diplomatie niet de eenigste, met de grootste middelen van invloed welke de gouvernementen ter hunner beschikking hebben.
» De handel en nijverheid zijn magtige liefboomen, en de tollinien zullen weldra de ware grenzen der natien aanduiden. De afzondering, zal in den handel en in de nijverheid geen beter stelsel zijn dan de afzondering in de staatkunde. Het is thans geen enkel en eenvoudig vraagstuk; al de vraagstukken zijn hier als bij een gevoegd. Ziedaar al wat wij op de vooronderstellende en toevallige argumenten tegen het Belgisch traktaat te antwoorden hebben.

» Wij kennen de bezorgdheid, welke de materiele belangen van dit vraagstuk vereischt, zeer goed; het is de plicht van het gouvernement dezelve altijd in consideratie te nemen, niets lichtzinnig te besluiten, en het gepaste oogenblik te kiezen; maar het zou eene dwaling zijn te gelooven dat de algemeene belangen van het land, deszelfs staatkundige invloed, ook geene ernstige pligten aan het gouvernement opleggen.
» Onze tweede opmerking is, dat het ministerie van buitenlandsche zaken, de zin van de paragraaf, die het gouvernement « verbiedt voor de bestaande belangen » aanbeveelt, volkomen heeft vastgesteld. In de paragraaf kan men geene oppermagt of gebod opmerken. Het gouvernement blijft vrij. Er bestaat omtrent dit punt niet de minste dubbelzinnigheid.

NEDERLANDEN

's BOSCH, den 30 Januarij.

Volgens berigten uit Passaroeng in dato 24 September jl., was het fregatschip 's Hertogenbosch te Probolingó bezig met het laden van suiker, en zoude hetzelfde naar Cheribon moeten zeilen, om de lading met Koffij te completeren, en daarna over Batavia naar Middelburg terug te keeren. Het schip verkeerde in den besten staat en aan boord was alles wel.

— Volgens de van regeringswege opgemaakte staten, beliep de bevolking des rijks op 1. Jan. 1842 2,931,143 zielen, te weten: in Noord-Brabant 386,618, Gelderland 355,378, Zuid-Holland 530,711, Noord-Holland 453,187, Zeeland 155,593, Utrecht 147,631, Vriesland 234,183, Overijsel 203,614, Groningen 180,270, Drenthe 75,400 (en thans ook) Limburg 100,100.

De algemeene bevolking des rijks is in 1841 door het meerder aantal geboorten dan sterfgevallen, toegenomen met een aantal van 35,556 zielen, zijnde ruim 1% der bevolking.

Het algemeen bedrag der geboorten beliep 108,313 zielen, waaronder 59,010 van het mannelijk en 52,303 van het vrouwelijk geslacht, zijnde in de rede tot de bevolking op den 1. Januarij 1841, als 1 tot 26,7.

Het algemeen bedrag der sterfgevallen beliep 72,757, waaronder 37,400 van het mannelijk en

2,288 van het vrouwelijk geslacht, zijnde in de rede tot voormelde bevolking als 1 tot 39,8.

Dat der onechte geboorten heeft over het geheele Rijk bedragen 5519 of 0,059 van het aantal geboorten in het algemeen.

Het aantal doodgeborenen of levenloos aangegeven kinderen bedroeg 2855 voor het mannelijk en 2156 voor het vrouwelijk geslacht, te zamen 5011 kinderen zijnde ruim 0,046 van het algemeen bedrag der geboorten.

Het aantal huwelijken bedroeg 21,727, zijnde het 1,37 der bevolking, en dat der echtscheidingen 19.

Bij de wettige geboorten was de algemeene verhouding der jongens tot de meisjes als 1000 tot 934. Bij de onechte geboorten daarentegen als 1000 tot 398.

De verhouding van het aantal wettige geboorten tot dat der huwelijken was 4,7.

Bij de sterfgevallen was de verhouding van het mannelijk tot het vrouwelijk geslacht als 1000 tot 942.

Ten aanzien der geboorten waren het wederom de provincien Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Utrecht, welke de gunstigste verhoudingen vertoonden, terwijl zij tevens de ongunstigste verhoudingen ten aanzien der sterfte opleverden.

De ongunstigste verhouding voor de geboorten heeft in Drenthe en Limburg plaats gehad, en de gunstigste voor de sterfte in Noord-Brabant en Vriesland.

Het grootste aantal onechte geboorten, in verhouding tot het algemeen bedrag der geboorten, heeft zich in N.-Holland vertoond, terwijl Drenthe ten dezen aanzien een minimum heeft opgeleverd.

Met betrekking tot de huwelijken hebben Noord-Holland en Groningen de gunstigste verhouding, doch Noord-Brabant en Drenthe de ongunstigste verhouding opgeleverd.

De maand Februarij heeft zich gelijktijdig gekenmerkt, door het maximum van het aantal geboorten en door dat der sterfte, terwijl het minimum bij de geboorten voorgevallen is in Julij, en bij de sterfte in Aug. zoo als zulks meestal hier te lande wordt waargenomen.

— Z. Exc. de Minister van Financien heeft aangekondigd, dat bij Z. Exc. ten behoeve van 's Rijks Schatkist, onder den titel van: *Terruggave ten gevolge van plaats gehad hebbende Missien*, ontvangen zijn twee bankbill., ten gezamenlijken bedrage van f 400.

's GRAVENHAGE 26 Januarij. De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn ter vergadering beschreven tegen woensdag den 1 Februarij.

De Tweede Kamer heeft heden weder eene zitting met gesloten deuren gehouden, welke door onderscheiden Ministers is bijgewoond. Hunne Exc. hebben andermaal inlichtingen gegeven en mededeelingen gedaan nopens het tusschen Nederland en België gesloten traktaat. Morgen ochtend ten elf ure zal de Kamer andermaal eene zitting met gesloten deuren, over hetzelfde onderwerp, houden. Vóór de vergadering zal de Centrale Afdeling bijeenkomen, over het ontwerp nopens den aanleg van een straatweg van Maastricht naar de Geldersche grenzen.

Men verneemt dat, bij het eerste onderzoek van het wetsontwerp nopens de zaken der Maatschappij van Weldadigheid, in de Afdelingen van de Tweede Kamer, door onderscheiden leden is aangemerkt, dat de staat van zaken der Maatschappij sedert de aanbidding van het ontwerp geheel en al veranderd is, daar het bestuur dier instelling sedert den 1 dezer het beheer heeft geëindigd, zoodat het den bedoelden leden der Kamer zeker schijnt, dat met het afgetreden bestuur geene andere overeenkomst kan worden getroffen. Men meendo dat, wanneer de Maatschappij mogt ontbonden worden, het niet noodzakelijk was dat aan de Regering een groot crediet verleend werd. Men heeft dienvolgens aan haar inlichting gevraagd nopens den tegenwoordigen veranderden stand van zaken te dezen aanzien.

Ook het ontwerp van wet nopens den steenweg van Maastricht naar de Geldersche grenzen is be-

worden. Men verneemt dat vele leden den aanleg van dien weg wenschelijk en noodzakelijk geoordeeld hebben, doch dat onderscheiden leden er groot bezwaar in gezien hebben, om tot dat einde eene nieuwe geldleening uit te schrijven. Wannér zij zich herinnerden het hoog bedrag der staatschuld en het dikwerf aan den dag gelegde voornemen om die niet dan bij eene bestaande dringende behoefte te verhoogen, dan vermeenen zij dat de omstandigheden niet medebragten tot dat einde de staatschuld eene nieuwe uitbreiding te doen ondergaan.

— In het jaar 1841 bedroeg het gemiddeld getal gevangenen, in de onderscheiden strafgestichten in Nederland, 2699; het grootste getal was 3007 (2067 mannen en 340 vrouwen), het kleinste getal 2420 (2096 mannen en 324 vrouwen). Het getal gevangenen, gedurende het jaar bij afwisseling aanwezig geweest, beliep 3820. Van dit getal waren 3437 inlanders en 383 vreemden; 967 waren gehuwd, 2853 ongehuwd. Naar de geloofsbelijdenis in dit getal aldus verdeeld: Protestanten 2228, Roomsch-Katholijken 1474 en Israëlieten 118. Wat het standpunt der beschaving aangaat, het getal gevangenen, die bij hunne aankomst konden lezen en schrijven, beliep 2130; die dit bij hunne aankomst niet konden 1690; die dit bij hun ontslag of bij het einde van het jaar in de gestichten genoegzaam geleerd hadden 683, en die dit bij hun ontslag of bij het einde van het jaar in het gesticht niet genoegzaam geleerd hadden 1007. Van de gevangenen werden 818 in de gestichten disciplinair gestraft, 3,002 niet gestraft. Van de 3820 personen, gedurende het jaar 1841 bij afwisseling gevangen geweest, was het grootste getal zieken 289, te weten 247 mannen 42 vrouwen; het kleinste getal 133, zijnde 105 mannen en 28 vrouwen. Overleden zijn 104 personen, als 91 mannen en 13 vrouwen. In de huizen van arrest zijn in 1841 gemiddeld 320, en in de burgerlijke en militaire huizen van verzekering 1020 personen aanwezig geweest.

Ingezonden Stukken.

Mijn Heer de Redacteur!

Wij kunnen ons leed gevoel niet onderdrukken, bij het verlies dat de Provincie en inzonderheid het Collegie van HH. Gedeputeerde Staten ondervindt, in het overlijden van haar waardig Medelid, de heer J. Linsen, een man, die zijne krachten aan het verzorgen der belangen van dit gewest gewijd en het grootste gedeelte van zijn leven door getrouwe pligtsvervulling voor het heil zijner medeburgers besteed en door zijn werkzaam oordeel en opgehelderd verstand, altijd het goede beoogd heeft.

Wij wijden hem een traan en doen hulde aan zijne edele beginselen en loffelijke bedoelingen, die bij velen zijner landgenooten en vrienden nog lang in aandenken zullen blijven.

Bij het smartelijke van dit verlies, zien wij onze hoop verlevendigd, in de uitbrengen keuze ter vervanging van den overledene als Lid der Staten van Noord-Brabant en van het Collegie van Gedeputeerde Staten.

Dat die keuze de stad *Grave* en de Provinciale Staten waardig moge zijn en men den heer Linsen doe vervangen door een Lid der Staten, die bekend staat en bewijzen heeft gegeven, dat hij als zoodanig het gewigt zijner roeping besefte, die met bekwaamheid en gepaste vrijzinnigheid, het heil en den voorspoed der Provincie wil, die met het locale en de behoefte der In- en Opgezetenen, zoo veel mogelijk bekend, hare belangen zal weten voor te staan en die door werkzaamheid en assiduiteit, den ijverigen voorzitter van dat Collegie, in zijne veelvuldige bemoeijingen zal helpen en bijstaan.

Tot de vervulling dier gewigtige betrekking, biedt zich het volgend personeel aan, waaruit die keuze moet geschieden, zonder inbegrip van de

Zij zijn uit de representatie der steden, de Ed. Gr. Achtb. Heeren:

V. A. van Rijckevorsel en A. F. Mulders uit 's Bosch, J. C. Delhez, Mr. H. J. van Swieten en J. A. de Ram voor Bergenopzoom, P. L. Faes, P. N. Janssen en Mr. C. F. C. J. de Rooij uit Breda Jonkhr. J. Smits Jtz. uit Eindhoven, H. A. Bijvoet voor Geertruidenberg, J. A. Gerlach Jr. uit Heusden, J. H. J. van Etten en Mr. H. C. van Weel uit Oosterhout, J. N. Diepen Jz., B. J. Mutsaers en F. Suyt uit Tilburg, J. van Wijngaarden uit Willemstad.

Het zij ons a gouverno vergund daarbij op te merken, dat de stad 's Hertogenbosch van de seven leden waaruit het kollegie van H. H. Gedep. Staten bestaat, reeds drie harer stadgenooten telt en nog twee van de overige drie aanwezigen het Bossche burgerrecht verkregen hebben.

Ziedaar het gezigtspunt waaruit ik het verlies van den Heer J. Linsen en de nieuwe keuze voor deze provincie beschouw, en de redenen, dat ik deze aanmerking zoo tijdig uitbreng, geschiedt, om eene attrappe voortekomen, zooals ten voorleden jare, heeft plaats gehad, toen de heer Mutsaers lid van de Gedep. Staten, tot lid der 2e Kamer der Staten Generaal verkozen, staande de vergadering nog moest vervangen worden en waarbij men de but en blanc zijne keuze zoo maar moest uitbrengen, zonder dat men zelf een oogenblik zich bedenken of beraden konde, wien men naar regt en geweten en in het belang der zaak en van het gewest daartoe benoemen zoude.

Een vriend, eener wijze combinatie en geoorloofde coterie, wanneer het, zoo als thans, het belang der provincie betreft.

(De geëerde inzender van het bovenstaande artikel, duide het ons ten goede, zoo wij hierbij aanmerken, dat, naar onze wijze van zien, de laatstelijk plaats gehad hebbende keuze, ter vervanging van den verdienstelijken Heer Mutsaers, geene attrappe behoort genoemd te worden. Het is er veraf.

Mengelwerk.

INDIË

Een brief aan de *Union Catholique* genigt, behelst eenige belangrijke bijzonderheden, welke wij overnemen,

« De Fransche stad van Chandernagere is sinds eenigen tijd twee Iersche religieuzen, welke de vicarius apostoliek van Calcutta van Europa ontboden heeft, om hun de opvoeding van jonge meisjes toe te vertrouwen. Ook het meisjes weeshuis is van Calcutta derwaarts overgebracht. Men hoopt dat de zuiverheid van klimaat, ten laatste rust der plaats twee voordeelen zullen zijn, die niet weinig tot het welzijn der kleinsche zullen bijdragen.

« De zes religieuzen van het kistig hart, van Lion naar Agra vertrokken, waren, den 3. Octob. te Allahabad, vreedzaam naar de plaats hunner bestemming voortreizende.

« De vicarius apostoliek van Calcutta, welke de hoofdstad zijner missie met een schoon klooster en eene nieuwe kerk heeft verrijkt, bereids zich nu eene bisschoppelijke woonplaats. Hij heeft van den doortogt des heeren M. Clifford, die in Indie reist, gebruik gemaakt, om den eersten steen van het gebouw door hem te laten leggen. Het is een uitmuntend jong mensch van 25 jaren, goed Christen en Catholiek, oudste zoon van lord Clifford, Catholiek lid der Engelsche pairs kamer.

« Een nieuw coadjutor van den vicarius apostoliek van Bombay is onlangs te Dublin gewijd. Het is Mgr. Welhan, die tot de orde der Carmelieten behoort. Zijne komst, met eenige medewerkers in het priesterambt, zal een ware zegen wezen, en wij mogen het hopen, een tijdstip van roem en herboring voor de Katholieke missie van Bombay.

« Ach! wat is het waar, dat de vijanden van

het Christendom, ook de vijanden der zeden, der orde van het maatschappelijk welvaren, der nationaliteit zelfs van hun land zijn. Indedaad zij vernielen het eenig wezenlijk beginsel van alle orde, en der wezenlijke nationaliteit. Dat zij een oogenblik de revolutiemannen van Portugal beschouwen, hoeveel rampen zij hun vaderland hebben berokkend, met hetzelfde uit den schoot der kerk af te scheuren... Wat zijn hunne arme kolonien geworden? Ziet Goa te midden van het zedeloos eiland! Men spreekt hier thans dien naam niet uit, dan met een geveel van walging en afkeer. De reiziger, welke ook zijne godsdienstige gevoelens mogen wezen, durft er naauwelijks een oogenblik vertoeven. Ik geloof, dat hij zich schamen zou in gezelschap te zeggen, dat hij te Goa geweest is, zoo groot is het gevoel van verachting, welke in de publieke opinie, op dat ongelukkig land drukt. Men ontmoet menschen, welke bekennen, niet openlijk te durven betyden, dat zij oorspronkelijk van Goa, afstammelingen van Portugezen zijn. En evenwel de naam van Portugees was weleer overal in deze streken zoo roemrijk, zoo groot! Ach, ziedaar dan de nationaliteit, welke ons de vijanden van het Christendom bezorgd hebben! Maar dat er op deze kust een ijverig bisschop, door de voorzienigheid voorbeschikt, zijne zending van den opperpriester ontvangende, aanlande; dat hij kome, vergezeld van een klein aantal medearbeiders, met de priesterlijke magt bekleed, vol van dien apostolischen geest welke in vorige tijden zoovele portugeesche missionarissen onsterfelijk gemaakt heeft; dat hij met hen de zuiverheid en de heiligheid van het Evangelie kome verkondigen, de wet gods uitlegge, de christelijke pligten leerare en de orde, de vrede, het geloof, de godsdienst, en met haar, de voorspoed en de roem zullen aanstonds onder de voet stappen dezer bedienaren van vrede en zaligheid ontluiken.

« Onze Katholieke Broeders van Singapour bouwen op dit oogenblik den Allerhoogsten eene nieuwe kerk. De bouw zal Gothisch wezen. Verscheidene protestanten en de plaatselijke overheden schijnen het werk door hunne intekeningen aan te speedigen.

« Een brief uit China, door een Iersch soldaat aan den Vicarius Apostoliek van Calcutta geschreven, spreekt met voldoening en dankbaarheid over de geestelijke hulpmiddelen, welke in het groot militaire hospitaal door eenige Fransche priesters worden toegediend.

« Madras had sinds twee jaren, twee weekbladen, bestemd om de Anglikaansche hervorming te verdedigen... zien uitsterven. Er bleef nog een blad over, de *Madras Herald*, welke reformen openstonden voor predikanten, die begeerig waren de Katholieke godsdienst, en derzelver bejegening te beledigen. Men beviel nogtans eenen zekeren grad van gematigdheid, toet een predikant uit Engeland te Madras aankwam, welke de aartsdiaken der Anglikaansche kerk dezer stad met de redactie van het blad belastte, onder salaris van 1500 fr. in de maand, welke door het gouvernement werden betaald. Naauwelijks had deze deppen opgenomen of er stroomde ten vloed van opgewondene kreten, beschuldigingen, beleedigingen, fanatieke aanvallen tegen de Katholijken. De Iersche soldaten werden daarin als idioten, verstompte weetenieten etger dan Hottentotten voorgesteld. Van alle zijden stegen klagen op, en men vroeg met verwondering, hoe het gouvernement, onder wiens protectoraat het blad scheen uitgegeven te worden, zulke beleedigingen, hare soldaten aangedaan, kon dalden; toen het onbeschaamd blad wijselijk ter doot veroordeeld werd.

« Het is wezenlijk chrius te zien, hoe de arme Anglikaansche kerk in verwarring geraakt.

Bijna overal waar zich twee ministers bevinden, verneent een hunner puseyst te moeten worden, of ten minste puseystische leerstellingen te prediken, aldus zijne leering regtstreeks in strijd met die zijns collega plaatsende. Dit wordt mode in Indie. Er is meer dan eene standplaats, waar een

der ministers des avonds bestrijdt, wat de andere des morgens van den predikstoel geleeraard heeft. De menigte der aanhoorders door die bevreemdende tegenstrijdigheden geschokt, verwondert en versgert zich.

ADVERTENTIE

Ondertrouwd
I. H. KUIJPERS,
en
C. J. E. VERHULST.
's Bosch den 25 Januarij 1843.

Ondertrouwd:
ARNOLDUS ALBERTUS VAN HOOFT,
en
JOHANNA WILHELMINA TROMP.
's Bosch, den 27 Januarij 1843.
Eenige kennisgeving.

HOLLANDSCHE SOCIETEIT
VAN
LEVENSVZERKERINGEN
opgerigt in den Jare 1807
TE AMSTERDAM.

GROOT EEN MILLIOEN GULDEN KAPITAAL

Erkend, en geplaatst, aan het Hoofd van de lijst gevoegd bij het Koninklijk besluit van 10 Julij 1840 (Staatsblad N°. 43.)

BESTUUR:

Commissarissen de Heer W. WILINK Jr.
» » A. FOCK.
» » Mr. D. J. VAN LENNEP.
» » Mr. A. BACKER Jr.
Directeur » » JACOB HARTSEN.

STREKKING:

Het aangaan van CONTRACTEN ter verzorging bij wijze van Kapitalen, WEDUWEN, WEEZEN, en andere PENSIOENEN, of tot vestiging van LIJFRENTEN.

Correspondent te 's Hertogenbosch,
Joh. de Bergh, Notaris.

HANOVER OF ZINKENSNUIF
van de K. R. V. E. N., is... L. E. O. N., te 's HAGE

Deze zoo zeer alom gezocht wordende Snuif, van een aangename geur, waarvan de bestanddeelen, zoo bij het Ministerie van Binnelandse zaken, als bij de Provinciale Geneeskundige Commissie te 's Hage, bekend zijn, en welke Snuif daarenboven, door de bevoegde Autoriteit te Kleef is onderzocht en goedgekeurd, overtreft zoo verre het doel van alle andere Snuiven, namelijk DE OPLOSSING VAN VERSTOPPINGEN IN HET HOED, dat dezelve met regt tot dagelijksch en algemeen gebruik, kan worden aanbevolen.

Gemelde Snuif is thans, behalve bij de Vervaardigers te 's Hage, bij hunne Correspondenten in de voornaamste Steden van ons Land, a 40 cents in een pakje van 1 Ned. Ons, a 20 cents in een pakje van een half Ned. Ons, en in vele Winkel ook bij het Lood, verkrijgbaar gesteld, als zijnde voor NOORD-BRABAND: 's Bosch, de Heeren E. Lion en Zonen, boekhandelaars; te Bergenopzoom J. C. Verkouteren, boekhandelaar; Breda, de Wed. H. van Doorn; Geertruidenberg, G. C. Hooft; Gemert, J. Haest; Heusden, L. Veerman; Liempde, E. van de Schilder; Oss, J. J. de Louw; Tilburg, A. dan der Voort; Waalwijk, J. van der Lee; en Zevenbergen, J. van Steen.

Voor GELDERLAND: Arnhem, A. G. Klaasen; Bommel, J. H. Mysberg; Doesburg, D. en H. Wimerink; Harderwijk, Uitenhage; Kuilenburg, W. Hudius; Nijmegen, de Wed. Hermyer; Nijkerk, A. van der Flier Adr.; Rheenen, van Ingen; Wageningen, H. Meyer; alle handelaren in Tabak en Snuif; Thiel, C. Campagne; en Zutphen, J. C. Oeffeman, boekhandelaar.

Ter voorkoming van alle misleiding, worden de gebruikers dezer Snuif verzocht, zoo het adres van de Vervaardigers op ieder pakje te lezen, als op dat der Correspondenten te letten, daar gemelde Snuif wordt nagemaakt in pakjes van genoegzaam denzelfden vorm geslagen en met dezelfde kleur van papier omplakt.

's Bosch bij D. A. A. DE ROOY.